

MÓDSZERTANI FÜZETEK

SZOCIÁLIS ELLÁTÁSOK / SZOLGÁLTATÁSOK
TÉRÍTÉSI DÍJÁNAK MEGÁLLAPÍTÁSI SZABÁLYAI
A MAGYAR MÁLTAI SZERETETSZOLGÁLAT EGYESÜLET
INTÉZMÉNYEIBEN

2023. SZEPTEMBER 20.

Felelős kiadó:

Madár Csaba módszertani vezető

Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület

Országos Módszertani Munkacsoport

Cím: 1011 Budapest, Bem rkp. 28.

Tel.: +36 70 6517598

E.mail: modszertan@maltai.hu

Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület

Cím (székhely): 1125 Budapest, Szarvas Gábor út 58-60.

Adószám:19025702-2-44 Bankszámlaszám11784009-20005320

Tartalom

Jogszabályok	3
Információk, tájékoztatások	3
Térítési díjak megállapításának szabályai	3
Alapfogalmak	3
Feladatok	4
Önköltség	5
Gazdálkodási szempontok az önköltségszámításban	5
Önköltségszámítás során felmerülő kérdések	6
Ellátási napra történő számítás	6
Gondozási órára történő számítás	7
Számítás szállítási kilométerre	7
Intézményi térítési díj	8
Az intézményi térítési díj megállapítása	8
Támogatott lakhatás térítési díjának megállapítása	9
Differenciált intézményi térítési díj:	10
Fenntartó döntése alapján térítésmentesen nyújtott szolgáltatás	10
Eseti térítési díj	11
Belépési hozzájárulás	11
Egyszeri hozzájárulás emelt szintű férőhely esetén	12
Kötelező dokumentáció	14
Tájékoztatás	14
Előírt dokumentumok	14
Jelentési kötelezettség	14
Szervezeti szintű szempontok a térítési díj megállapításához	15

Impresszum

A Módszertani Füzetet a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület Országos Módszertani Munkacsoport adta ki. Elkészítésében közreműködött:

- Krisztián Mária Kriszta módszertani munkatárs
- Fehér Eszter módszertani munkatárs
- Pintéerné Zlota Anikó
- Pintér János kontrolling munkatárs
- Regionális szakmai vezetők csoportja

Jogszabályok

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: **Szt.**)

A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelet (a továbbiakban **SZCSM.**)

A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások térítési díjáról szóló 29/1993. (II.17.) Korm. rendelet (a továbbiakban: **Tr.**)

A személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások igénybevételeiről szóló 9/1999. (XI. 24.) SZCSM rendelet (a továbbiakban: **Ir.**)

A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi igénybevevői nyilvántartásról és az országos jelentési rendszerről szóló 415/2015. (XII. 23.) Korm. rendelet (a továbbiakban: **415/2015. Korm. rend.**)

2022. évi XXV. törvény Magyarország 2023. évi központi költségvetéséről (a továbbiakban: **Ktv.**)

A számvitelről szóló **2000. évi C. törvény**

2008. évi III. törvény az 1 és 2 forintos címletű érmék bevonása következtében szükséges kerekítés szabályairól

Információk, tájékoztatások

[Tájékoztató szociális ellátásokról](#) 2023. (kiadta: BM)

[Idősek otthona – tájékoztató kiadvány](#) 2022. (kiadta: EMMI)

[Tájékoztató a térítési díj szabályok módosulásáról](#) 2020. (kiadta: EMMI, megjelent: SZÁP, a továbbiakban: **EMMI tájékoztató**)

[Mintaszámítások a támogatott lakhatás térítési díj megállapításával kapcsolatban](#) 2018. (kiadta: EMMI, megjelent: SZÁP)

Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület – Gazdálkodási Szabályzatok

Térítési díjak megállapításának szabályai

Jelen Módszertani Füzet a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület által fenntartott szociális szolgáltatások és intézmények térítési díjainak megállapításáról szóló útmutató.

Nem vonatkozik a térítésmentesen biztosítandó szolgáltatásokra, intézményekre (falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás, népkonyha, családsegítés, közösségi ellátások, utcai szociális munka, hajléktalan személyek nappali ellátása, éjjeli menedékhely, illetve hajléktalan személyek részére kizárólag lakhatási és tisztálkodási lehetőséget biztosító ellátás).

Alapfogalmak

Szolgáltatási önköltség (a továbbiakban: önköltség): a szolgáltatás kapcsán felmerült ráfordítások egy szolgáltatási egységre (ellátási nap, szolgáltatási óra, szállítási kilométer) számított pénzben kifejezett értéke.

Számított intézményi térítési díj: a tárgyévre tervezett önköltség egy szolgáltatási egységre eső összege, amennyiben a fenntartó nem alkalmazza az önköltség és normatíva különbözet szerinti számítást.

Megállapított intézményi térítési díj (a továbbiakban: intézményi térítési díj): a fenntartó döntése alapján a személyes gondoskodás körébe tartozó szociális szolgáltatások ellenértékéeként egy szolgáltatási egységre megállapított díj összege

Belépési hozzájárulás: a fenntartó által kijelölt férőhelyekre, a férőhely elfoglalásakor fizetendő díj

Egyszeri hozzájárulási díj: az emelt szintű férőhelyek esetén, a férőhely elfoglalásakor fizetendő egyszeri hozzájárulás

Személyi térítési díj: az ellátást igénylő / igénybevevő jövedelmének és vagyonának vizsgálata, valamint a jogosult nyilatkozata alapján az intézményvezető által egy szolgáltatási egységre megállapított térítési díj

Eseti térítési díj: az intézmény / szolgáltató alapfeladatát meghaladó szolgáltatás nyújtására megállapított díj

Feladatok

Önköltség

Ha az Szt. másként nem rendelkezik, a személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokért és ellátásokért térítési díjat kell fizetni (Szt. 114. § (1) bek.). Ahhoz, hogy az intézményi térítési díj jogszerűen kerüljön megállapításra, a fenntartónak minden év április 1. napját megelőzően kell elkészítenie a fenntartásában álló szolgáltatók / intézmények önköltségének számítását.

Az Szt. által tartalmazott szabályozás szerint az intézményi térítési díj összege nem haladhatja meg a szolgáltatási önköltséget. 2015-től hatályon kívül kerültek az önköltség számításának szabályai, így a szervezet belső gazdálkodási szabályzatait kell alapul venni az önköltségszámításnál.

A fenntartó az önköltséget valamennyi szolgáltatásra / ellátásra vonatkozóan – amelyre előírt az intézményi térítési díj megállapítási kötelezettség – az ellátási forma egy szolgáltatási egységére (ellátási nap, gondozási óra, szállítási km) számolja ki.

A szolgáltatási önköltség év közben bentlakásos intézmények esetében egy alkalommal, támogatott lakhatás esetén két alkalommal korrigálható, ha azt a tárgyidőszaki folyamatok indokolják.

A tárgyévet megelőző évben már működő intézmény / szolgáltatás esetén a lezárt év költségvetése szolgál alapot a tárgyévi költségek tervezésére, figyelembe véve az előre látható, illetve az inflációkövető, feltételezett költségnövekedést. Ha olyan szolgáltatásra készítünk önköltségszámítást, amely az előző évben nem működött, a számítás alapjául a tárgyévre tervezett költségeket kell figyelembe venni.

Az önköltség elkészítéséhez a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 78-80. §-a nyújt útmutatást, mely szerint a ráfordítások alapozzák meg a költségvetés kiadási oldalát (Anyagjellegű-, személyi jellegű ráfordítások, értékcsökkenési leírás és állagmegóvás).

Gazdálkodási szempontok az önköltségszámításban

A fenntartói feladat és hatásköröket ellátó régióközpontok az Octopus főkönyvi és analitikus rendszer használatával tudják elkülöníteni a bevételeket és költségeket, valamint a költségfelosztásokra tekintettel elvégezni az intézményenként kimutatott elő és utókalkulációt, illetve, ha jogszabályi előírás lehetőséget kínál rá, a közbenső önköltség számítását is.

A térítési díjakat előkalkulációval tervezik, majd a tervezett időszak letelte után utókalkulációval ellenőrzik. Hogy teljes körűek, folyamatosak és egyértelműen beazonosíthatóak legyenek a bevételek, költségek, esetleg ráfordítások, a kalkulációnak intézményenként, a szolgáltatási tevékenység szintjéig kell megtörténnie.

A költséghely jelöli azt az intézményt és / vagy szolgáltatást, amelyre vonatkozóan a kalkulációt végezzük, a forrás azt, hogy milyen típusú normatív bevétellel számolunk, a főkönyvi szám pedig biztosítja a bevétel elkülönítését és ellenőrizhetőségét.

Az önköltségszámítás kiszámítása a jogszabályi előírásoknak megfelelő önköltségszámítási séma alapján történik intézményenként, ezen belül ellátási típusonként a régió központ eljárási rendjének megfelelően. Az önköltségszámítást alátámasztó dokumentációt az irattári megőrzés irányadó szabályai szerint kell tárolni.

Integrált intézmény esetében először el kell különíteni a szolgáltatások működtetésére fordítandó közvetlen költségeket. Ezután a közvetlen szolgáltatási költségek arányában kell megosztani azokat a költségelemeket, melyek a teljes intézmény működtetéséhez szükségesek (pl. intézményvezető

bérlétsége, épület bérleti díj, rezsiköltség stb.). A szolgáltatási önköltség a közvetlen költségek és a közös költségek százalékban meghatározott, szolgáltatásra arányosított részéből tevődnek össze (Szt. 115. § (1) bek.).

A régióközpont, mint fenntartó írásban szabályozza a felosztási arányokat a közvetett költségek, illetve az integrált intézmény esetén a közvetlen költségek tekintetében is.

Önköltségszámítás során felmerülő kérdések

Az önköltség egy ellátottra történő számításánál sokszor felmerül a kérdés, hogy az engedély szerinti férőhelyszám / ellátható személyek száma vagy a naponta ténylegesen igénybevevők /betöltött férőhelyek száma legyen az osztószám. A Kincstár által tárgyévra finanszírozott létszámot kell alkalmazni a meghatározáshoz (a továbbiakban: létszám).

Az alábbiakban ismertetett számításokat új, vagy nem teljes évben működő szolgáltatásoknál időarányosan kell elvégezni.

Ellátási napra történő számítás

Bentlakásos intézmények, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás és étkeztetés esetén – az ellátási napra történő számításhoz – az egész éves költséget kell elosztanunk az éves szolgáltatási napok számával. Így megkapjuk a napi költség összegét. Ezt az összeget kell tovább osztanunk a tárgyévra finanszírozott létszámmal, így megkapjuk a személyenkénti költséget egy napra.

1. Önköltség osztva az ellátási napok számával (pl. 2023 évben 251 munkanappal vagy bentlakásos intézményeknél 365 nappal) = **napi szolgáltatói vagy intézményi önköltség = X Ft/nap**
2. Napi szolgáltatói vagy intézményi önköltséget osztjuk a létszámmal = **Ft/fő/nap**

Az **étkezést nyújtó nappali ellátásoknál** az intézményi térítési díj meghatározásához külön kell elkészíteni az intézményi önköltségszámítást csak napközbeni tartózkodásra, illetve a napközbeni tartózkodást étkezéssel igénybevevők számára. Napközbeni tartózkodásra kiszámítjuk a működési költségeket, ennek összegét osztjuk az éves igénybevételi napok számával, valamint az ellátotti létszámmal. Ötnapos nyitvatartás esetén a hatályos költségvetési törvény osztószámát alkalmazzuk (2023-ban 249 nap)

A napközbeni tartózkodás önköltségéhez adódik hozzá a napi étkezési költség, ha az ellátott igénybe veszi.

1. **Napközbeni tartózkodás önköltsége:**
(Éves működési költségek étkezés nélkül) / éves ellátási nap / létszám = X Ft/nap
2. **Napközbeni tartózkodás ott étkezéssel:**
(Éves működési költségek / éves ellátási nap / létszám) + (éves étkezési költség / éves ellátási nap / létszám) = **X Ft/nap**

Gondozási órára történő számítás

Házi segítségnyújtás esetén az éves tervezett önköltség összegét osztjuk el az éves tervezett gondozási óraszámmal. A tervezéshez az előző évi teljesített gondozási óraszám szolgálthat alapot.

Új szolgáltatás esetén a tervezett gondozási órák számának meghatározásánál figyelembe kell venni, hogy az SZCSM 6. § (4a) bekezdés dc) pontja szerint egy gondozó közvetlen gondozásra fordított havi órakerete éves átlagban legfeljebb 147 óra lehet. Például, ha 5 fő napi 8 órás gondozó/ápoló munkatársunk van, átlagosan legfeljebb havi (5x147=) 735 gondozási órával számolhatunk.

Amennyiben a fenntartó a működéshez állami támogatást igényel, a gondozási óraszám tervezhető a határozatban megállapított normatív fő és a működési napok számának szorzatával (pl. 25 fő X 249 = 6 225 gondozási óra / év).

Házi segítségnyújtás:

Tervezett éves működési költségek / tervezett gondozási óraszám = **X Ft/óra**

Támogató szolgáltatás személyi segítség esetén az éves támogatott feladategységre számoljuk ki az egy gondozási órára jutó önköltséget.

Egy feladategység = a halmozott fogyatékossga vagy autizmusa miatt szociálisan rászorult személyek segítségével töltött 40 perc, illetve más szociálisan rászorult személyek segítségével töltött 1 óra. (Ktv. 39. 1.3.2.14.)

Támogató szolgáltatás – személyi segítség:

Éves működési költségek / éves támogatott feladategység = **X Ft/óra**

Egy feladategység differenciált jogszabályi meghatározása nem befolyásolja az önköltség összegét, mivel az ellátott érdekében végzett tevékenység időtartama határozza meg a fizetendő térítési díj összegét.

Számítás szállítási kilométerre

Másképpen a támogató szolgálat teljes önköltségének összegét osztjuk a tárgyévre megállapított feladategységek számával, majd az eredményt elosztjuk öttel. Az ötös osztószámot a Ktv. 39. 1.3.2.14. Támogató szolgáltatás jogcímen rögzíti, mely szerint egy feladategység = szociálisan rászorult személyek szállítása közben megtett 5 kilométer.

Támogató szolgáltatás - szállítás:

Szállító szolgáltatás éves működési költségei / éves támogatott feladategység / 5 (öt) = **X Ft/km**

Intézményi térítési díj

Az intézményi térítési díj a személyes gondoskodás körébe tartozó szociális ellátások ellenértékéként megállapított összeg (Szt. 115. § (1) bek.), melyet a fenntartó tárgyév április 1-ig konkrét összegben állapít meg (Szt. 92/B. § (1) bek. a) pont, Szt. 115. § (1) bek.)

Az intézményi térítési díj a személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatás, illetve ellátás általános, minden lehetséges jövőbeli igénybe vevőre nézve meghatározott ellenértéke, amely az adott személyes gondoskodási forma megszervezésének, biztosításának költségeire tekintettel kerül megállapításra a fenntartó által.

Az Szt. a térítési díj mértékével kapcsolatban annyit szabályoz, hogy az intézményi térítési díj összege nem haladhatja meg a szolgáltatási önköltséget, tehát döntésével lefelé eltérhet a fenntartó. Lehetőség van arra, hogy a szolgáltatási egységre számolt önköltség összegéig állapítsunk meg piacképes, de megfizetésre vállalható intézményi térítési díjat (Szt. 115. §).

Az intézményi térítési díj megállapítása

Minden jogszabály szerint előírt, térítési díjköteles szolgáltatásra egy intézményi térítési díjat határoz meg a fenntartó konkrét összegben, megfelelően a kerekítés szabályainak. Akkor állapítunk meg intézményre vonatkozóan differenciált díjat, ha jogszabály írja elő a nyújtott szolgáltatások intézményi térítési díjának bontásban történő megállapítását (pl. étkezéssel, étkezés nélkül, szolgáltatási elemekre).

A térítési díj egységének meghatározása

- étkeztetés, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, nappali ellátás, bentlakásos intézményi ellátás, illetve támogatott lakhatás keretében lakhatás- és étkeztetés szolgáltatás esetén **ellátási napra**,
- házi segítségnyújtás és támogató szolgáltatás – személyi segítség, illetve támogatott lakhatás keretében nyújtott felügyelete, gondozás, készségfejlesztés, tanácsadás, pedagógiai segítségnyújtás, gyógypedagógiai segítségnyújtás és háztartási vagy háztartást pótló segítségnyújtás esetén **szolgálati órára**,
- támogató szolgáltatás – szállítás, illetve támogatott lakhatás keretében nyújtott szállítás esetén **szállítási kilométerre** állapítjuk meg (Tr. 3.§ (1) bek. a)-f) pont).

A kerekítés szabályai

Az intézményi térítési díjat kerekítve kell megállapítani úgy, hogy a kerekítésnél minden esetben

2008. évi III. törvény 2. § A kerekítés szabálya a következő:

- a) 0,01 forinttól 2,49 forintig végződő összegeket lefelé, a legközelebbi 0;
- b) a 2,50 forinttól 4,99 forintig végződő összegeket felfelé, a legközelebbi 5;
- c) az 5,01 forinttól 7,49 forintig végződő összegeket lefelé, a legközelebbi 5;
- d) a 7,50 forinttól 9,99 forintig végződő összegeket felfelé, a legközelebbi 0

forintra végződő összegre kell kerekíteni.

tekintettel kell lenni arra a szabályra, hogy az intézményi térítési díj nem haladhatja meg az önköltség összegét (Tr. 3. § (4) bek.; 2008. évi III. törvény 2. §; Szt. 115. § (1) bek.).

PI: ha egy szolgálati órára eső önköltség: 2 348,- Ft/óra, a **kerekítés szabályai ellenére a fenntartó nem állapíthat meg többet**, mint: 2 345,- Ft/óra intézményi térítési díjat!

Az intézményi térítési díj esetében az is lényeges, hogy az ellátást igénybe venni kívánó személyi kör számára kiszámítható és tervezhető legyen, ezért az év közben csak egy alkalommal korrigálható. Kivételt képez ez alól a támogatott lakhatás, az évi kétszeri korrekció lehetőségének biztosításával (Szt. 115. § (1) bek.)

Támogatott lakhatás térítési díjának megállapítása

A támogatott lakhatás esetében intézményi térítési díjat kell megállapítani:

- lakhatási költségekre (fűtés-, áram-, gáz-, víz- és csatornadíj, szemétszállítás, közös költségek),
- valamint a komplex szükségletfelmérés alapján igénybe vett egyéb szolgáltatásokra (felügyeletet, az étkeztetést, a gondozást, a készségfejlesztést, a tanácsadást, a pedagógiai segítségnyújtást, a gyógypedagógiai segítségnyújtást, a szállítást, és a háztartási vagy háztartást pótló segítségnyújtást) (Tr. 28. § (4) bek., Szt. 75. § (1) bek. d) pont).

A szolgáltatási elemek térítési díját az alábbiak szerint kell meghatározni (Tr. 3. § (1) bek. g) pont):

- **egy hónapra:** lakhatási szolgáltatás
- **ellátási napra:** étkeztetés,
- **szállítási kilométerre:** szállítás,
- **óra vetítve:** felügyelet, gondozás, készségfejlesztés, tanácsadás, pedagógiai segítségnyújtás, gyógypedagógiai segítségnyújtás, háztartási vagy háztartást pótló segítségnyújtás esetén

A térítési díj számításánál csak a tényleges, tartalommal felruházott, szakmai szabályozókban meghatározottak szerint végzett, egyénre dokumentált tevékenységeket lehet figyelembe venni:

- egyén részére nyújtott szolgáltatási elem esetében a ráfordított időt, km-t,
- csoportos tevékenységek esetén az egy főre osztott szolgáltatási időt, km-t rögzítve.

A személyi térítési díj megállapításánál már nem érvényesül a két kategória elválasztása, a lakhatási szolgáltatás intézményi térítési díját és az ellátott által az előző hónapban ténylegesen igénybe vett, az Szt. 75. § (1) bekezdés d) pontja szerinti szolgáltatások intézményi térítési díját össze kell számítani, és a tartós bentlakásos intézményekben is érvényesülő, az ellátott jövedelmének 80%-ában meghatározott felső korlát erre az együttes összegre vonatkozik.

Ha az ellátott komplex szükségletfelmérésének eredményeként:

- felügyeletet,
- étkeztetést,
- gondozást,
- készségfejlesztést,
- tanácsadást,
- pedagógiai segítségnyújtást,
- gyógypedagógiai segítségnyújtást,
- szállítást,
- háztartási vagy háztartáspótló segítségnyújtást kell nyújtani,

azaz **teljes körű ellátást kell biztosítani**, a tárgyhónapban ténylegesen igénybevett szolgáltatások összeszámított intézményi térítési díja nem lehet magasabb az ellátott havi jövedelmének 80%-nál.

Ha pl. pedagógiai segítségnyújtás nem szükséges a felülvizsgálat alapján, akkor a havonta fizetendő térítési díj nem érheti el az ellátott havi jövedelmének 80%-át.

A Tr. ezzel együtt értelmezendő szabálya, hogy a támogatott lakhatás személyi térítési díja csak akkor érheti el a jogszabály szerinti legmagasabb mértéket, azaz a jövedelem 80%-át, ha az ellátottnak a komplex szükségletfelmérés eredményeként az Szt. 67. § (1) bekezdése szerinti teljes körű ellátást kell nyújtani. A támogatott lakhatás térítési díjára egyebekben a tartós bentlakásos intézmények térítési díjára vonatkozó szabályokat kell alkalmazni, az Szt-ben és a Tr-ben meghatározott eltérésekkel.

Differenciált intézményi térítési díj:

A fenntartó szolgáltatóként, intézményenként, székhelyenként vagy telephelyenként külön-külön is meghatározhatja az intézményi térítési díjat (*Tr. 3. § (3) bek.*). Tartós bentlakásos intézményeknél eltérő telephelyeken az intézmény – az intézményi ellátás helyszínéül szolgáló ingatlanok minőségének, elrendezésének, ellátási kapacitásának és felszereltségének függvényében – eltérő színvonalú ellátást nyújt, amit a fenntartási költségek is tükrözhetnek.

Szociális étkeztetés esetében is eltérő költségek merülnek fel, ha a szolgáltató különböző főzőhelyekről biztosítja a szolgáltatást. Ha egy településen belül biztosít több főzőhelyről étkeztetést a fenntartó, csak abban az esetben lehet eltérő intézményi térítési díjat megállapítani, ha az igénybevevő választhat, hogy melyik főzőhelyről kívánja igénybe venni a szolgáltatást (*Tr. 11. §*).

Szociális étkeztetésnél eltérő intézményi térítési díj állapítható meg arra az esetre, ha az ételt a helyszínen fogyasztják el, illetve kiszállítási költséggel terhelt, ha kiosztóhelyre vagy lakásra szállítják.

Nappali ellátás esetén eltérő intézményi térítési díjat kell megállapítani napközbeni tartózkodásra, illetve napközbeni tartózkodásra ott étkezéssel (*Tr. 15. § (1) bek.*).

Bentlakásos intézményben, ha az ellátott nem veszi igénybe az intézményi étkeztetést, számára az intézményi térítési díjat az élelmezésre fordított költségekkel csökkentve kell megállapítani (*Tr. 17. §*).

Egyéb esetekben az intézményi térítési díj összegének megfizetésére történő vállalásnál nem alkalmazhatóak eltérő összegű megállapítások, egyéni méltányossági szabályok.

Mindig a jogszabály által meghatározott szolgáltatásokra, típusokra, esetekre állapítunk meg **egy intézményi térítési díjat. Nem lehet több intézményi térítési díjat megállapítani jövedelem szerint, illetve ugyanarra a tartalmú szolgáltatásra** a jogszabályokban részletezett eseteken kívül!

Fenntartó döntése alapján térítésmentesen nyújtott szolgáltatás

Amennyiben a fenntartó az Szt szerint térítésköteles szolgáltatást térítésmentesen kívánja nyújtani, fontos figyelemmel lenni az alábbiakra:

- az éves önköltségszámítást el kell végezni,
- a fenntartó írásbeli döntése szükséges, melyet minden önköltségszámítást követően legalább egyszer felül kell vizsgálnia, és erről is döntést kell hoznia,
- a fenntartónak összegről kell nyilatkoznia, tehát 0,- Ft, azaz nulla forintban kell megállapítania a szolgáltatási egység intézményi térítési díját,
- a megállapodásban rögzíteni kell, hogy a fenntartó döntése értelmében az intézményi térítési díj összege 0,- Ft, mely döntését a fenntartó évente felülvizsgálja, és ennek eredményéről – továbbra is térítésmentesen nyújtja a szolgáltatást vagy térítési díjat vezet be – az ellátottat írásban értesíti.
- a fenntartó által írásban megállapított térítésmentesség esetén nem kell elvégezni az ellátást igénylő jövedelmének vizsgálatát (*Tr. 3. § (3) bek.*)

- amennyiben az intézményi térítési díj összege 0,- Ft, minden térítési díjfizetésre kötelezett személyre – tehát az elláttal tartásra, gondozásra kötelezett szerződő félre is – vonatkozóan ez állapítható meg, kivéve abban az esetben, ha az igénybevevő az önköltséggel azonos összegű személyi térítési díj megfizetésére kötelezett,
- szervezeti szintű gazdasági szempontok alapján a döntés előtt mérlegelni szükséges, hogy a térítési díj hiányában hogyan finanszírozható a szolgáltatás, valamint azt, hogy valóban rászorultságon alapul-e a döntés, indokolt-e a térítésmentes szolgáltatás.

Eseti térítési díj

Olyan szolgáltatásokért, amely nem tartozik a szolgáltató/intézmény alapfeladatainak körébe (masszázs, fodrászat, költségekkel járó szervezett szabadidős programok stb.), eseti térítési díj kérhető. Az alapfeladatot meghaladó programok, szolgáltatások körét és térítési díját az intézmények (nappali, bentlakásos) házirendjében kell rögzíteni. Az eseti térítési díj megfizetésének eseteit, módját házirendben és megállapodásban kell meghatározni *(Tr. 2. § (5) bek., SZCSM. 5. § (3) bek. i) pont)*.

Belépési hozzájárulás

Tartós bentlakásos intézményekben – a rehabilitációs intézmény, a hajléktalanok otthona és a rehabilitációs célú lakóotthon kivételével – a fenntartó meghatározhat olyan férőhelyeket, amelyek betöltése esetén belépési hozzájárulást kérhet az ellátást igénylőtől. Ezen férőhelyek aránya nem haladhatja meg az intézmény teljes férőhelyszámának 50%-át *(Szt. 117/C. § (1) bek.)*.

A belépési hozzájárulást az ellátás megkezdését megelőzően, az intézménybe történő beköltözéskor kell egy összegben megfizetni.

A belépési hozzájárulás összegét évente legfeljebb egyszer lehet megváltoztatni, legmagasabb összege nem haladhatja meg a nyolcmillió forintot. Az ellátást igénylő vagy a belépési hozzájárulás megfizetését vállaló személy fizeti meg, ha az emelt szintű elhelyezést választja *(Szt. 117/C. § (2)-(3) bek.)*.

Ha a gondozás az intézménybe történő beköltözést követő három éven belül megszűnik, a belépési hozzájárulás arányos részét vissza kell fizetni az ellátottnak vagy örökösének, illetve a megfizetést vállaló más személynek vagy örökösének *(Szt. 117/C. § (5) bek.)*.

Az ellátásra kötött megállapodásban kell meghatározni a belépési hozzájárulás összegét, illetve a megfizető személy megjelölését, illetve a belépési hozzájárulás megfizetésére és visszafizetésére vonatkozó szabályokat *(Szt. 94/C. § (3) bek. f) pont)*.

A befizetett belépési hozzájárulás időarányos visszafizetésre vonatkozó szabályait a megállapodásban, a házirendben, illetve támogatott lakhatás esetén az együttélési szabályozásban kell rögzíteni *(Szt. 94/C. § (3) bek. f) pont, SZCSM. 5. § (4) bek. bf) pont)*.

A belépési hozzájárulást a fenntartó a szociális intézményei működtetésére, fejlesztésére fordíthatja *(Szt. 117/C. § (6) bek.)*.

Amennyiben az intézmény részéről ellátási kötelezettség áll fenn, szükség esetén az ellátás nem tagadható meg a belépési hozzájárulás megfizetésére nem képes igénylőtől *(Szt. 117/C. § (4) bek.)*.

Támogatott lakhatás esetén nem kérhetnek belépési hozzájárulást azoktól az igénybevevőktől, akik fogyatékos személyek, pszichiátriai vagy szenvedélybetegség ápoló-gondozó otthonában rendelkeztek intézményi jogviszonnyal a támogatott lakhatás igénybevételét megelőzően.

Az Szt. 140/W. §-a szerint a 2015. január 1-jét követően megüresedő emelt szintű férőhelyek betöltése esetén a fenntartó dönthet arról is, hogy az emelt szintű férőhelyre nem egyszeri hozzájárulást, hanem helyette belépési hozzájárulást állapít meg. Ebben az esetben a belépési hozzájárulásra vonatkozó szabályokat kell megfelelően alkalmazni. A belépési hozzájárulás alkalmazása egyébként nem érinti a férőhely minősítését, így különösen nem változtatja meg a központi költségvetésről szóló törvény szerinti támogatás mértékét.

Egyszeri hozzájárulás emelt szintű férőhely esetén

Azokban a tartós bentlakásos intézményekben, ahol átlagot meghaladó minőségű elhelyezési körülményeket és szolgáltatásokat biztosítanak az ellátást nyújtó intézményi ellátások esetében, ott a fenntartók részéről fennálló igény, hogy az ellátás megkezdését megelőzően egyszeri, egyösszegű, nagyobb mértékű hozzájárulást kérjenek az ellátást igénylőtől. Az intézményben található önálló, az átlagot jóval meghaladó minőségű elhelyezési körülménynek minősül, ha a korszerűen kialakított és berendezéssel (tv, hűtőszekrény, mosógép stb.) teljesen felszerelt egy- vagy kétszemélyes lakrész, lakószobát, konyhát, fürdőszobát, esetleg egyéb helyiséget foglal magában úgy, hogy egy ellátottra legalább tíz négyzetméter nagyságú lakóterület jut.

Az Szt. 140/W. §-ában hivatkozott, 2007. december 31-én hatályos Szt. 117/B. §-a alapján az egyszeri hozzájárulás összege az emelt színvonalú bentlakásos ellátás jogcímen egy ellátott után járó tárgyevi normatív állami támogatás hétszeresét nem haladhatja meg. Az egyszeri hozzájárulást az intézménybe történő beköltözéskor kell megfizetni.

Idősek otthonában a gondozási szükséglettel nem rendelkező személy a 15%-os arányra tekintet nélkül is ellátható, ha valamennyi ellátást igénylő vagy helyette a szolgáltatási díjat megfizető más személy írásban vállalja a fenntartó által megállapított egyszeri belépési összeg megfizetését.

Az egyszeri belépési összeg megállapítására és megfizetésére az Szt. V. Fejezet III. (Térítési díj) és IV. (Jövedelemvizsgálat személyes gondoskodás esetében) címek szabályait nem kell alkalmazni (Szt. 68/C. § (1) bek.).

Az intézményben a szolgáltatási díjat, illetve egyszeri hozzájárulást megfizető ellátottak:

- után a központi költségvetésről szóló törvényben biztosított támogatás nem vehető igénybe,
- a szolgáltatási díj emelése esetén az emelés mértéke évenként a KSH által közölt infláció tárgyevet megelőző naptári év 12 havi átlagának kétszeresét nem haladhatja meg,
- állapotromlása esetén az intézményi jogviszony nem szüntethető meg (Szt. 68/C. § (2) bek.)

Ha a gondozás – a haláleset kivételével – az intézménybe történő beköltözést követő öt éven belül megszűnik, az egyszeri hozzájárulásnak az időarányos részét vissza kell fizetni (2007. december 31-én hatályos Szt. 117/B. §). Ha a szociális szolgáltató tevékenység körében személyes gondozásra és bentlakás melletti ellátására kötött szerződés a gondozott halálával megszűnik, örökösei saját jogukon nem követelhetik vissza a beköltözéskor fizetett egyszeri hozzájárulás időarányos részét.

Az Szt. 94/C. § (1) bekezdés szerinti megállapodás egyszeri hozzájárulás megfizetésének kötelezettsége esetén tartalmazza a hozzájárulás összegét, továbbá az annak beszámítására, teljes vagy részleges visszafizetésére vonatkozó szabályokat (Szt. 94/C. § (3) bek. e) pont).

Az ellátottól, törvényes képviselőjétől, hozzátartozójától, az ellátott tartására jogszabály, szerződés vagy bírósági határozat alapján köteles személytől, valamint a térítési díjat vagy az egyszeri hozzájárulást megfizető és a belépési hozzájárulás megfizetését vállaló személytől a térítési díjon és az

egyszeri hozzájáruláson kívül más jogcímen a szociális szolgáltatásért, illetve az intézményben történő elhelyezésért a szolgáltató, az intézmény, a fenntartó vagy egy harmadik személy számára pénzbefizetés vagy más vagyoni előny nyújtása – az eseti térítési díj kivételével – nem kérhető *(Szt. 119/A. § (1) bek.)*.

A költségek megtérítésének teljes összege kizárólag a szerződésben meghatározott célokra fordítható. Ha az intézményi jogviszony a szerződés megkötésétől számított öt éven belül – haláleset kivételével – megszűnik, a költségeknek a fennmaradó időre jutó arányos részét az intézmény köteles visszafizetni *(Szt. 119/A. § (2) bek.)*. Az egyszeri hozzájárulás összegének legalább 10%-át a fenntartó elkülönítetten kezeli a visszafizetési kötelezettség teljesíthetősége érdekében, legalább 30%-át pedig szociális intézményfejlesztésre, működtetésre, valamint a tárgyi, személyi feltételek javítására kell fordítania *(2007. december 31-én hatályos Szt. 117/B. § (2) és (3) bek.)*.

A fenntartót érintő felszámolási eljárás vagy csődeljárás esetén az egyszeri hozzájárulást megfizető ellátottak kielégítése elsőbbséget élvez a többi követeléssel szemben *(Szt. 68/C. § (3) bek.)*.

Kötelező dokumentáció

Az intézmény / szolgáltatás önköltségének meghatározását, szolgáltatási egységre történő számítását és az intézményi térítési díj megállapítását minden esetben rögzíteni kell, illetve megőrizni az iratkezelés szabályai szerint. Az intézményi térítési díj megállapított összegéről minden esetben írásbeli döntést kell hozni, mely a fenntartó által készül és képviselői által hitelesített dokumentum.

A fenntartói döntésről szóló dokumentációt minden esetben fel kell tölteni az MMSZ dokumentumtárába.

A fizetendő térítési díj mértékét meghatározó számításokat minden ellenőrzés során vizsgálja a Magyar Államkincstár, valamint a működési engedélyt kiadó Vármegyei Kormányhivatal szociális ügyekben illetékes osztálya.

Tájékoztatás

Az ellátást igénybevevőnek joga van az intézmény működésével, gazdálkodásával kapcsolatos legfontosabb adatok megismeréséhez. Ennek teljesítése érdekében az intézmény vezetője évente tájékoztatót készít az intézmény gazdálkodásáról és azt az intézményben jól látható helyen kifüggeszti, illetve szükség esetén szóban ad tájékoztatást az ellátást igénybe vevő részére. (Szt. 94/E. § (3) bek.)

A tájékoztató tartalmazza:

- az intézmény működési költségének összesítését (Szt. 94/E. § (3) bek. a) pont)
- egy ellátottra jutó havi önköltség összegét (Szt. 94/E. § (3) bek. c) pont)
- támogatott lakhatás keretében nyújtott lakhatási szolgáltatás esetében az egy férőhelyre jutó havi önköltség összegét (Szt. 94/E. § (3) bek. c) pont)
- a térítésmentesen biztosított szolgáltatások (népkonyha, családsegítés, közösségi ellátások, utcai szociális munka, hajléktalan személyek nappali ellátása) kivételével az intézményi térítési díj havi összegét – azt is, ha a fenntartó a térítésköteles szolgáltatás intézményi térítési díját írásban tett döntése alapján 0,- Ft/szolgáltatási egységben határozta meg (Szt. 94/E. § (3) bek. b) pont)

Előírt dokumentumok

A Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület intézményeiben az intézményvezető az Előírt dokumentumokba feltölti:

- INT #05 – Az intézmény működésével, gazdálkodásával kapcsolatos legfontosabb adatokról szóló tájékoztatót (Szt. 94/E. § (3) bek.): az igénybevevők részére közzétett tájékoztatás
- INT #17 – Intézményi térítési díj éves megállapításáról szóló dokumentumot (Szt. 92/B § (1). a) pont): önköltségszámítás + intézményi térítési díj megállapításáról szóló fenntartói döntés

Jelentési kötelezettség

A lakosságot az intézményi térítési díjról a Szociális Ágazati Portálon történő közzététel útján tájékoztatni kell. **Valamennyi**, az Szt. alapján **térítésszámítás-köteles szolgáltatás esetén** az országos jelentési rendszerbe – a megállapítást, illetve a módosítást követő nyolc napon belül – be kell jelenteni az intézményi térítési díjat és annak változását (415/2015. Korm. rend. 12. § (2) bek.).

Évente kétszer – január 31-éig és július 31-éig – be kell bejelenteni: (415/2015. Korm.rend. 1. melléklet).

Valamennyi tartós bentlakásos intézményi ellátás esetén (a hajléktalanok otthona, a rehabilitációs intézmények és a rehabilitációs célú lakóotthon kivételével):

- a jelentési időpontban a belépési hozzájárulással betölthető és betöltött férőhelyek számát,
- a jelentési időpontban a belépési hozzájárulás megállapított összegét,
- a jelentési időpontig a belépési hozzájárulásból származó összes bevétel összegét,

Idősek otthona esetén:

- a jelentési időpontban az emelt szintű férőhelyekre történő bekerüléshez szükséges egyszeri hozzájárulás összegét,

Támogatott lakhatás esetén:

- a jelentési időpontban a belépési hozzájárulással betölthető és betöltött férőhelyek számát,
- a jelentési időpontban a belépési hozzájárulás megállapított összegét,
- a jelentési időpontig a belépési hozzájárulásból származó összes bevétel összegét.

Az Igénybevevői nyilvántartásban (KENYSZI-ben) nincs ilyen rovat, ezt az adatot – a jogszabályi kötelezettség teljesítése miatt – az intézmény/fenntartó megállapítja, és tárolja.

Szervezeti szintű szempontok a térítési díj megállapításához

Az intézményi térítési díj megállapítása és felülvizsgálata során a Regionális Központnak figyelembe kell venni:

- az MMSz Egyesület és a regionális gazdálkodás és likviditás szempontjait,
- a szervezet gazdálkodására vonatkozó szabályzatokat, utasításokat,
- a Szeretetszolgálat hitvallásában szereplő elveket,
- MMSz Egyesület által kidolgozott szolgáltatásfejlesztési stratégiák irányait,
- az állammal és a helyi önkormányzatokkal kötött ellátási szerződésekben foglaltakat,
- a szolgáltatás nyújtásának a feltételeit (építészeti és tárgyi feltételek, egyéb ingyenes szolgáltatások köre stb.)
- az adott régióban működő más fenntartók által nyújtott szolgáltatások térítési díját és a várakozók számát,
- a szociális szolgáltatást igénybe vevők (ellátotti kör) és a térítési díjat megfizetők jövedelmi viszonyait és ár-érzékenységét,
- az ellátottak szociális helyzetét figyelembe vevő célzott, egyedi döntések, vagy a személyi térítési díj kedvezmény bevezetésének lehetőségét az intézményi térítési díj csökkentés helyett,

Az intézményhálózat egészére megállapítható, hogy a szolgáltatási önköltség és a ténylegesen fizetendő térítési díj között jelentős eltérés van, melyet a fenntartó egyéb források felhasználásával finanszíroz.

Az önállóan gazdálkodó Régiók térítési díjat megállapító fenntartói döntése során a fenti szempontokat kell érvényesíteni.